

עומקא דפרשה

שיעור החלה

שער הציון

אם המצוה תלויה בארץ

עיסה העשויה להתחלק

חלה במעשה אליהו

צירוף סל בב' מינים

בגדר מצות חלה

חיוב חלה

הפרשה בנתינת המים

הארות בעניני חלה

פר' שלח - בעניני הפרשת חלה

בס"ד ערב ש"ק כ"ה בסיון תשפ"ה
שנה י"ז

בגדר מצות הפרשת חלה

הרב אלקנה גלעזר

א. הט"ז ביו"ד א' כתב דתרו"מ חייבין להפריש אף אם אינו רוצה לאכול. וכתב עלה הגרעק"א בגליון דלא ידע מנ"ל הא, והביא דהמג"א באו"ח ח' כתב דחיוב חלה רק אם רוצה לאכול דאסור לאכול עד שיפריש, וא"כ ה"ה לתרומה. ויש להעיר במאי דפשיטא להגרעק"א לדמות תרומה לחלה, דלכא"ו יש לחלק טובא, דכד נחזי בקרא לענין חיוב תרומה לא הוזכר דתלוי באכילה וקרא סתמא כתיב (בפר' שופטים) ראשית דגנך תירשך ויצהרך תתן לו, וכן במעשר (בסו"פ בחוקות) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא, ושפיר קאמר הט"ז דמה"ת לחדש שהחיוב תלוי באכילה. אבל לענין חלה הא כתיב בפרשתו להדיא והיה באכלכם מלחם הארץ, ופשיטא דקרא משמע דהחיוב תלוי באכילה.

ב. הנה המג"א באו"ח סי' ח כתב דהפרשת חלה אינה אלא תיקון ואינה מצוה כ"כ, ובביאור הגר"א כתב עלה דדבריו אין להם שחר, דהרי אסור לעשות עיסתו קבין שתפטר מחלה. ויש מקום לפו"ד להבין דסבר הגר"א דהפרשת חלה היא מצוה חיובית אף כשאין רוצה לאכול, וכעין דברי הט"ז הנ"ל לגבי תרו"מ. אמנם המעין יראה שאין בדברי רבינו הגר"א רמז לענין זה, דהמג"א בא לחלק בין ציצית שצריכה עשייתה וברכתה להיעשות בעמידה לבין חלה, וביאר דחלה אינה אלא תיקון ולא מצוה, והיינו דאע"פ שגם ציצית מחויבת רק בתנאי שלושב"ד כנפות, מ"מ מהות הציצית היא מצוה ולא כדי להתיר הבגד, אלא שיש תנאי בחיוב המצוה, משא"כ חלה דכל מהותה רק תיקון העיסה ומשור"כ אינה חשובה להצריך עמידה. וע"ז נדקק הגר"א דהרי אסור לעשות עיסתו קבין, ואם אינו אלא תיקון מה פגם בזה שמעיקרא לא תצטרך תיקון, אע"כ חזינן שמהות החלה הוא צורך גבוה בעצמותו, ולא רק ה"ת להתיר העיסה. אבל בודאי שאין מכאן הוכחה שהחיוב גם אם אינו רוצה לאכול, דשפיר "ל דיש תנאי בחיוב מצוה זו, וכמו בציצית.

בדין צירוף סל

הרב נחמיה שנברגר

ק"ל דאף אם לא היה שיעור בעיסה זו כדי חיוב הפרשת חלה מ"מ אם נצטרפה בתוך הסל בהדי עיסה אחרת ה"ז מצטרף לשיעור חיוב הפרשה.

ובספר החינוך (קצ"ה) כתב חידוש גדול לדינא מפי מורו, די"א דדוקא בשנתן הפת מן התנור לכלי שיש לו בית קיבול מהני צירוף סל, אבל כשהוציא מן התנור ע"ג לוח או על הקרקע ובכ"מ שאין לו תוך אע"פ שנתנו אח"כ בסל כבר נפטר מחלה. ודייק כן מהלשון 'הרודה ונותן לסל', דדוקא נתנו לסל בשעת רדיה מן התנור. ובמנח"ח (שם אות יג') כתב שלא מצא שי"ת זו מובאת בשום מקום לא ברא"ש ולא בטוש"ע, דלכא"ו נראה דתמיד יצטרף אם יגיע לכלי שיש לו תוך. ואמנם כבר צוין שם (בהערות) שזהו שי"ת האו"ז (הל' חלה סוף סי' רכ"ו) בשם הריצב"א, וחולק עליו האו"ז וכותב דאין דבר זה בר סמכא.

אכן מצינו בחדושי רבינו דוד (פסחים מח): שכתב כשי"ת זו, וביאר טעם הדבר, דהסל גומר במלאכת הפת שע"י חיבורו הן משביחות. וכ"כ במהר"ם חלאווה (שם) דכשרודה לתוכו בעודו חם הוי כעין גמר. נמצא לפי"ז חידוש דין דכל דין צירוף סל שייך דוקא כשרודה הפת בעודה חמה מן התנור. וכן הוא לשון השאלות (ע"ג) הרודה פת חמה ונותן לסל. ודקדק בהעמק שאלה (אות י"ג) דדוקא פת חמה דאז נגמר בסל. וכן דקדק מדברי רש"י (נדה ח. ד"ה הסל מצ' רפן) כשרודן מן התנור.

ובזה יש לבאר לשון השו"ע (או"ח סי' תנ"ז) בעיסה שעושים למצות דאם א"א להפריש חלה בעודה עיסה מפני המהירות יפרישה

המשך בעמ' 4

גליון
תתי"ג

צירוף סל בשני מיני מאפים

הרב יעקב הילדסהיים

איתא בשו"ע (יו"ד שכו ס"א) לגבי חיוב הפרשת חלה בשתי עיסות, וז"ל, היו שניהם של איש אחד וכו'. ואם היה מקפיד שלא תיגע עיסה זו בזו ולא תתערב, אפ"ל היו מין אחד, אין מצטרפות. ואם האחת פת קיבר והאחת פת נאה, אפילו הן של אדם אחד, מסתמא מקפיד ואינו מצטרף. הגה: וה"ה שתי עיסות שיש באחת כרכום ובשנית אין בה. עכ"ל. הרי שאם מקפיד שלא תיגע עיסה זו בז"ל ולא תתערב, אפילו מין א' אין מצטרפות. יל"ע האם דין זה אמור רק לגבי עיסה, כלומר בעודה בצק, או גם לאחר שנאפתה.

והנה, כתב הפמ"ג (או"ח תנז סק"א, במשב"ז סק"א), וז"ל, ויראה ה"ה צירוף כלי, דווקא ממין אחד, הא ב' מינים לא, וכ"ש הוא מעיסה (=בשעיסה לא מהני נשיכה במין בשא"מ), דהא לת"ק [חלה פ"ב מ"ד] הסל אין מצרף (=הרי שחיבור ע"י נשיכה מהני יותר מצירוף סל). ומיהו י"ל בעיסה מקפיד הוא, מה שאין כן בצירוף סל אחר אפיה ואין נוגעת, מצטרף, משמע אף באינו מינו מצטרף. ועי' ר"ש, משמע צירוף סל נמי בעינן מינו וכו'. והרע"ב שם פירש מין במינו צירוף סל. ושו"ר בכס"מ (פ"ו מהל' בכורים הי"ז) בשם הרשב"א ז"ל, דבסל נמי מין במינו דווקא וכו', עכ"ל.

הרי שבתחילה כתב הפמ"ג לחלק בין עיסה לבין מאפה, כיון שבדבר אפיו אין הקפדה על התערבות, ולכן מהני בזה צירוף סל אף שאינו מינו, אבל אח"כ הביא ראשונים הסוברים שגם בצירוף סל בדבר האפוי, מהני רק במינו.

אמנם היה אפשר לדון, דלמא הרשב"א מיירי בעיסה, ולכן בעינן דווקא מינו, אבל במאפה מהני גם ב' מינים, אבל ז"ל הכס"מ (שם), ר' אליעזר אומר, אפילו אינו מדביקן בעודן עיסה אלא שאפאן ונתנן בסל, הסל מצרף לחלה, והוא שיהו ממין אחד ואע"פ שאינן נוגעות זו בזו כגון כעכין וכו', עכ"ל. הרי להדיא שמיירי שאפאן ונתנן בסל, וע"ז כתב והוא שיהו ממין אחד.

והנה, בספר מלא העומר (שכו סק"ב בד"ה וכל אלה) דן בקושיית הישועות יעקב (או"ח תנז) על הא דמצרפין בסל מצה משומרת ושאינה משומרת, כיון דמקפידין על תערובתן, היאך מפרשין מזה על זה. עכ"ל הישוע"י. ויישב, שאף אם אין בכ"א מהן כשיעור, הרי הפמ"ג (דלעיל) מצדד לומר דצירוף סל לאחר אפיה עדיף מצירוף סל קודם אפיה וגם עדיף מנשיכה ואפילו מבשא"מ מצטרף. והוסיף (בסוגריים) שהסברא נותנת כן, מאחר שכבר נאפו, אינו מקפיד על נגיעתן, משא"כ קודם אפיה, אדם קץ שלא יגעו ולא ינשכו עיסה טובה בעיסה גרועה ממנה. והוסיף לבאר שאע"פ שמסקנת הפמ"ג ע"פ הראשונים, שאין צירוף של שני מינים, אכתי קיימת סברתו בהבדל בין עיסה לאפוי, לגבי מינים הדומים, שתלוי בהקפדה, והיא רק כשהם עיסות ולא אפויים, וז"ל, אבל אחר אפ"ל תו לא יפעול הנגיעה מאומה, וודאי דאינו מקפיד על נגיעתן, וכיון דלא מקפיד, הרי זה מצטרף, דהרי באמת מינו הוא וק"ל. עכ"ל מלא העומר.

וע"פ האמור יש שכתבו להלכה, שצריך להקפיד בשמחות וכו', כשמקבילים עוגות ממקורות שונים, ומכניסים למקפא, שאע"פ שבכל עוגה אין שיעור להפרשה, מ"מ תא ההקפאה מצרפן, והתחייבו בהפרשת חלה.

ולענ"ד יל"ע בזה, דהנה כתב בדרך אמונה (ביכורים פ"ז ה"ב, ביאורה"ל ד"ה ואם), וז"ל, ועי' ש"ך בנקה"כ יו"ד סי' שכ"ו שהאריך בזה והעלה שיש ב' מיני קפיידא, דלענין לצרף לשיעור חלה, אפ"ל יש קפיידא קטנה שלא יתערבו העיסות זו בזו, כגון שא' יש בו כרכום וא' בלי כרכום, אע"פ שאין מקפיד שלא יגעו זו בזו, אין מצטרפין. עכ"ל. א"כ כיון שקפיידא אינה תלויה בדין אלא במציאות, ונד"ד הוא כשהעוגות נוגעות ממש זו בזו, פוק חזי, הרי כשיש עוגות שונות, ודאי שיש קפיידא שלא יגעו זה בזה, כדי שכל עוגה תהיה מטעם שלה, ולא עם תערובת טעם "שכנתה". וגם מקובל היום שכשמגישים את העוגות בשעת השמחה, כל עוגה נמצאת בתוך גייר נפרד (מנג'ט), מהטעם הנ"ל. [אמנם

דברי הפמ"ג ייתכנו במאפים קשים שכוססים אותם (קרקרים וכד') שבהם הנגיעה אינה מעבירה טעם. אבל הם בדרך כלל קנויים וכבר הופרשה מהם חלה].

המשך בעמ' 4

גדר חלות ההפרשה מנתינת המים

הרב יעקב שיק

תנינן בחלה פ"ב מ"ה המפריש חלתו קמח אינה חלה. ופי' הרמב"ן בקדושין מו: דהנה מצינו בתבואה לענין תרומה ומעשר ג' זמנים. האחד נתלשה קודם שהביאה שליש, דאם הוציא ממנה תרומה אינה תרומה כלל. השני נתלשה משהביאה שליש, דאינו חייב בתרומה אבל אם הפריש תרומתו תרומה כדתנן תרומות פ"א מ"י. ונלמד מהא דדרשין בברכות מ"ד גבי מעשר ראשון שהקדימו בשבילין. והשלישי, שעת מירוח דהוי טבל עד שיפריש. וכיון דשם תרומה אחת היא, גמרינן נמי לחלה ג' זמנים אלו (עי' ריטב"א שם). דבעודו קמח הוי כלא הביאה שליש שאין הפרשתו הפרשה, וכשתנן מים לקמח הוי כעונת המעשרות שאם הפריש הוי הפרשה, וכשמגלגל הוי כמירוח שחייב להפריש.

והנה לענין תרומה, משהביאה שליש עד המירוח אסור באכילת קבע מדברנן ומותר באכילת עראי, ומשנתמרח אסור אף באכילת עראי. ולגבי חלה תנן פ"ג מ"א אוכלין עראי מן העיסה עד שתתגלגל וכו', כיון שהיא נותנת את המים מגבהת חלתה. וכתב הרשב"א בפסקי חלה ריש שער ד': גרסינן בירושלמי נתינת המים זוהי ראשית עריסותיכם. ולא שיהא עיקר הרמתה משתתן את המים, שא"כ תהא אסור באכילת עראי. אלא נראה דמדאורייתא משנתנה מים ראוי לחלה, ומ"מ לא הוקבעה לחלה לאסור באכילת עראי עד שעת גלגול שהיא עריסה גמורה. וכענין שאמרנו בגורן, שאינו קבוע לתרומה לאסור באכילת עראי עד שימרח, ואע"פ שראוי להפריש ממנו קודם מירוח (וכ"כ הר"ש שם בפ' בתרא).

עוד איתא בירושלמי: אוכלין עראי מן העיסה עד שתתגלגל, אבל קבע אסור קודם גלגול, מפני שהוא מערים לפוטרה מן החלה. פי' שאם יהיה בקמח שרוצה ללוש כדי שיעור חלה או מעט יותר, יערים ויקח המתערב בתחלה במים ויאפהו, ולא ישאר שיעור חלה בעיסה. והקשה הרשב"א, אמאי איצטרך לטעם זה, תיפוק ליה דמנתינת המים יכול להפריש חלה, ולכך אסור לאכול ממנה קבע כשיבולין קודם מירוח.

ותירץ הרשב"א, דשאני עיסה דקילא שאילו עשאה קבין פטורה לגמרי ואפי' בגמר מלאכה, וכיון שהיא תלויה בשיעורין הייתי סבור לומר דקודם גמר מלאכתה מותר אפי' באכילת קבע, ואשמעינן דאסור משום הערמה. אבל בתבואה לענין תרומה שאין תלוין בשיעורין, אלא כל שנגמר מלאכתה אפי' כל שהוא חייב בתרומה, דין הוא שלא לאכול ממנה קבע ואפי' קודם גמר מלאכתה.

אבל הרא"ש בפ' למתני' כתב: אוכלין עראי, אבל קבע לא מפני שהוא כמערים לפוטרה מן החלה. לפי שאין שם עיסה עליה קודם גלגול ואין ראוי לאסור אכילת קבע, דלא דמי לתבואה קודם מירוח, מש"ה צריך לטעמא דשלא יערים. והקשה מהר"ט אלגאזי (בהל' חלה להרמב"ן ריש אות ט') אלא כיון דבנתינת המים מגבהת חלתה על כרחך דאפי' קודם גלגול חשיב כתבואה קודם מירוח.

והנה בחידושי הגר"ח הלוי פ"ח מבכורים ה"ו כתב, דלא דמי נתינת המים להבאת שליש, אע"ג דבתרומתו חל קריאת שם וחיובא לית בהו. דבתרומה איכא ב' דברים, דגנן ודיגונן שהוא המירוח. ומהבאת שליש חשיב דגנן אלא דבעינן לחיובא שיהיה גם דיגונן, ולכן משעה שנקרא דגנן שייך בה קריאת שם. משא"כ בחלה כל דין חיובא תלוי רק בשם עיסה שהיא הגלגול, ונתינת מים אין לה כלל שם עיסה, ורק הוא גזה"כ מראשית עריסותיכם דמ"מ חל בה הפרשת חלה כדא' בירושלמי.

והחזו"א בגליונותיו כתב, דאין כוונת היר' למידרש מראשית עריסותיכם לרבות קריאת שם לנתינת מים, אלא עריסותיכם מיקרי משעה שהמים מתערבין עם הקמח, והא דאינו טבל גמור עד שתתגלגל, נלמד מתרומה מסבירא דאינו מתחייב עד שעת הגמר. ובדעת הגר"ח אולי אפשר לבאר דהילפותא היא מ'ראשית' עריסותיכם, כלומר דאע"פ שאין זה עריסותיכם מ"מ משעת נתינת המים הוי ראשית עריסותיכם.

ואפשר לבאר דבזה גופא נחלקו הרא"ש והרשב"א. דהרשב"א ס"ל כמ"ש החזו"א דמנתינת המים הוי עריסותיכם ולכך שפיר חלה אז ההפרשה כדגן אחר הבאת שליש, אלא דמסבירא ילפינן מתרומה דשעת החיוב הוא רק בגמר שהוא הגלגול, אבל היה שייך לגזור על אכילת קבע, אלא כיון שהיא תלויה בשיעורין הייתי מתיר אכילת קבע, ואשמעינן דאסור משום הערמה. והרא"ש ס"ל דקודם הגלגול ליכא שם עריסותיכם, ואע"כ גזה"כ הוא מקרא ד'ראשית' עריסותיכם (כמשנ"ת) דמנתינת המים חלה ההפרשה, אבל אכילת קבע לא היינו אוסרים כמו בדגן קודם מירוח, כיון דאין לו שם עריסותיכם כתבואה דיש לה שם דגן, ולכך איצטרך לטעם דשלא יערים, וזה כדברי הגר"ח.

ודע, דבירושלמי איכא מאן דפליג ומשוה לגמרי נתינת מים להבאת שליש אף לענין טעם איסור אכילת קבע. ולדעתו ודאי צ"ל כמו ש' החזו"א דחשיב כבר מנתינת המים לקמח עריסותיכם ואסור משום זה באכילת קבע.

והנה הרא"ש גופיה כתב שם, הא דקאמר בירושלמי כיון שהיא נותנת את המים זו היא ראשית עריסותיכם, ה"ק מנתינת המים קרינא ביה שפיר ראשית עריסותיכם ולא שתהא עיקר המצוה בכה"ג. ולכא' משמע דמנתינת המים חשיב עריסותיכם. וצ"ל דהא גופא קאמר, דקרינא ביה 'ראשית' עריסותיכם וכמשנ"ת בדבריו. וצ"ע.

הערות בענייני חלה

הרב יוסף קאופמן

א. העושה עיסתו קבין כדי להיפטר מחלה חשיב איסור גמור [רמב"ם ביכורים ו, טז], ובדרך אמונה [ביכורים פ"ד בבה"ל ד"ה אבל], הקשה מ"ש מהמכניסים תבואה דרך גגות שרק משמע מלשונות הראשונים שיש בזה איסור, ות' הדר"א שבחלה ניכר טפי האיסור שרוצה להפקיע עצמו, לעומת תרומה שעונשין בעידן ריתחא שלא נתיחייב. עיי"ש.

ונלע"ד להציע ליישב באו"א, ובהקדים מש"כ **הבאור הלכה** [או"ח קכח, ב ד"ה או אם] בכון שיוצא מבית הכנסת לפני זמן החיוב שעובר על 'ויראת מאלוקיך' [שאם לא היה יוצא היה מתחייב], והעירוני מאי שנא מ'דרך גגות' שלא מצינו בגמ' שעובר על 'ויראת', ונלע"ד לחלק, שהיכא שהמצוה מזומנת להגיע אליו בשווא"ת מצידו כגון בכבוד אב (קידושין לב), והוא 'בורח' מהמצוה ע"י שעוצם עיניו בזה עובר האיסור, וכן מש"כ הבה"ל הנ"ל בכה"ג עובר, אך היכא שהוא יוזם את כל החיוב בהכנסת התבואה זכותו להכניס באופן שלא יתחייב דומיא ציצית, שאמנם מענישים בעידן ריתחא, אך ליכא בזה איסור גמור (ובציצית לא עובר על 'ויראת', וכן לא נתכוון לזה בבה"ל שם ד"ה אינם, עיי"ש, כן נלע"ד).

והנה בחלה ישנם שני תנאים לחיוב, האחד הוא הכמות, והשני 'המעשה המחייב' דהיינו הגלגול של כל העיסה, והעושה עיסתו קבים אכן עשה 'המעשה המחייב' (הגלגול) בכל השיעור המחייב ובעצם פעל את כל החיוב, אלא משום שעשה זאת פיסקי פיסקי הפקיע עצמו מהמצוה, א"כ נלע"ד דבכה"ג חמיר טפי ועובר איסור מצד 'ויראת מאלוקיך' עד כמה שבוחר לגלגל שיעור המחייב אינו רשאי לעשות כן באופן שייפטר ללא סיבה, משא"כ במעשרות, המעשה המחייב שם הינו ראיית פני הבית וזה לא נתקיים כלל וזכותו בכך ובכגון זה ליכא איסור הנ"ל, אך בחלה יש לדמות לעצימת עיניים בכבוד אב, שנתקיים המחייב של המצוה (הופעת האב לפניו) אלא שמצידו היתה המניעה (עצימת עיניו).

ב. ע' בפת"ש [שכח, א] הפיתרון לברך בספקות דרך תפילה ופסוקים או בריך רחמנא וכו', והעיר בדרך אמונה שהמשנ"ב לא הביא אפשרות זו, משמע שלא ס"ל הכי.

ונלע"ד לבאר הטעם, ע"פ מש"כ **הבאור הלכה** [קפח, ז] ד"ה ואין, ליישב קושיית המג"א על הרמ"א מדוע אין לומר 'יעי"ו' ב'הרחמן', שת' ע"פ הבגדי ישע דהיכא 'דכונתו בזה לצאת ידי חוב ברכה גרע ויש בזה חשש ברכה לבטלה', עיי"ש.

ג. [ו"ז ס"ו ש"ל ד] גוי שהיה לו עיסה ונתגייר גלגלה קודם שנתגייר פטור אחר שנתגייר חייב אם ספק חייב, והש"ך ס"ח, ביאר משום ספק איסורא לחומרא, אך האידנא שחלה מדברנן פטור מספק, ונתקשה למה האחר' סתמו בזה, ועכ"פ נראה דהיכא דאיכא ספק בדבר בחלה, כיון דבזמן הזה דהוא דרבנן יש להפריש בלא ברכה, עיי"ש, משמע מדבריו שאם חלה דאור' יש להפריש בברכה, וכבר שבט הלוי [ח"ב, ס' קעז] השאיר בצ"ע.

ד. המשפטי ארץ הקשה סתירה בזה, שנפסק בשו"ע שאין צירוף כלי בטבלא שאין לה לבזבז [שכה, א], ואף שזהו בעיא דלא איפשטא, אסבר לן הש"ך שם שאזל לקולא מספק ואי"צ להפריש, וק' מהש"ך הנ"ל, וצ"ע.

וראיתי בחדרי דעה שביאר כונת השו"ע ע"פ הגרסא הישנה בבאר הגולה, שמספק אזל' לחומרא (דלא כהש"ך), **דמחויב להכניסם לתוך כלי גמור דוקא ולהפריש חלה וכן מסתבר דבלאו הכי ודאי הרי אסור לאפות פחות מכשיעור להפקיע מחלה** עיי"ש, ולפ"ז השו"ע החמיר בשתי המקומות הנ"ל.

ובדברי הש"ך, אפשר לחלק בין ספיקא דדינא לספק במציאות, שב'טבלא' נוקמי על חזקת פטור של העיסה, אך בספק בשעת הגלגול דלא ידעינן בעלות החלה א"ל להעמיד על חזקת פטור, אך באמת י"ל איפכא שבספיקא דדינא אין בכח החזקה לפטור הספק והאריכו בזה באחר', וע' חולין קלד. שאמר' ספק איסורא לחומרא בספק בגלגול, ופ' רש"י משום חומר דמיתה, משמע דלולא זה אמר' להקל, וצ"ע.

ה. [שכה, ב] אם יש בכל עיסה כשיעור ורוצה להפריש מזו על זו אי"צ לא צירוף כלי ולא נגיעה וכו', וע' בש"ך שם, שגם אם בעיסה אחת אין כשיעור, דינן כשתי עיסות שיש בכל אחת כשיעור, ומפריש מן העיסה שיש בה כשיעור, שיעור חלה וגם אחד ממ"ח על העיסה שאין בה כשיעור, עיי"ש.

והקשה שבט הלוי [ח"ד, קמח] דאם אין בה כשיעור, אזי פטורה מחלה דמעולם לא נתחייבה, ות' הדרך אמונה בשם הפתחא זוטא שהש"ך מיירי בעיסה גדולה שכבר נתחייבה (וכ' הדר"א שדבריו נכונים מאוד), וצ"ע דא"כ מאי קמ"ל, ותו מדוע כ' הש"ך שיפריש מהעיסה שיש בה כשיעור, הלא שוים הם ויכול להפריש מזו שאין בה שיעור, וצ"ב.

ונלע"ד לבאר בהקדים מה שנחלקו הב"ח והמשאת בנימין (והובא בנו"כ בסי' שכו, ב) בדבר המנהג שהנשים לוקחות מהנחתום שעשה כבר עיסה גדולה, כדי שיעור חלה וכו' א' מפרישה לעצמה בברכה, שהמש"ב מקיים מנהגו, והב"ח חולק בתרתי, חדא דהנחתום כבר נתחייב במצוה להפריש ואין נפקיע ממנו, ועוד הוה ברכה שאינה צריכה של הנשים שסגי בברכת הנחתום לבדו לפטור כל העיסה, שהחלה זוקקת בעצם ברכה אחת, עיי"ש, ובש"ך ס"ק ד משמע שס"ל כב"ח.

ולפ"ז י"ל שאם יפריש מהחלה שכעת אין בה כשיעור בברכה, הלא יצטרך לברך גם על החלק השני וה"ל ברכה שא"צ, משא"כ כשמברך על החלה שיש בה כשיעור, וזוהי כונת הש"ך במש"כ במכוון שיפריש מהחלה שיש בה כשיעור.

א. שיעור הפרשת חלה מה"ת הוא בכל שהוא (רמב"ם פ"ה מביכורים ה"א). ובשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ת יו"ד סי' ר"א) כתב דמה"ת בעינן נתינה חשובה לכהן בשיעור כזית הובא בפתחי תשובה (יו"ד שכ"ב א'). [ועי' במנ"ח (מצוה תק"ז) שציין להם]. ועי' אפיקי ים (ח"א סי' מ"ד אות י"א) ודרכי אמונה (פ"ג מתרומות סק"ה) ששאר הראשונים [וכן תוס' הרא"ש (ב"מ מז.)] פליגי וס"ל דסגי בכל שהוא אף בנתינה. ועי' בראשונים (שבת טו.) ותוס' הרא"ש (ביצה כט.) בשם ר"ת דכתיב בחלה 'תרימו תרומה' ותתנו לכהן' וק"ל שיעור אוכלין בכביצה ובפחות מכאן אינה חלה ולא מתקיים מצות נתינה (בתוס' הרא"ש כתב שכן הוא אף בחו"ל). ועי' מש"כ בזה הר"ש (חלה ב' ו'). [ומשמע דנקטו שיעור זה אף על ההפרשה מהא שהביאו את הפסוק 'תרימו תרומה'].

וחז"ל תיקנו שיעור להפרשתה שתהיה בה נתינה חשובה לכהן: לבעל הבית - א' מכ"ד מהעיסה, ולנחתום - א' ממ"ח (רמב"ם שם ה"ב). וכל זה בזמן שהכהנים היו טהורים ויכלו לאכול אותה, אך בזה"ז שהחלה והכהנים טמאים ואין בה תועלת לכהן לאכילה והיא נשרפת, אין לה שיעור וכעיקר דינה מה"ת, כ"כ החרדים (פנ"ב) הביא ששמע מהמבי"ט בשם מהר"י בי רב שכן יש לנהוג לכתחילה, ודלא כהרמב"ם דס"ל ששיעורו א' ממ"ח (ועי' שו"ת המבי"ט ח"ג סי' מ"ז, שרק יחידים נהגו כהרמב"ם). וכ"כ הברכי יוסף (יו"ד שכ"ב ב') שכן המנהג בכל אר"י שמפרישים כל שהוא ודלא כהרמב"ם. וכתבו האחרונים הנ"ל בדעת הרמב"ם שר"ל **שהרשות** בידו להפריש כן. ובגר"א (יו"ד שכ"ב י"ט) כתב על דברי החרדים הללו (שהובאו בשל"ה) שהוא דוחק ברמב"ם. ועי' בבן איש חי (ש"ב פ' שמיני דין ג') ובכפ החיים (סי' רמ"ב ס"ק כ"ד) שראוי לאדם שלכה"פ פעם בשנה ינהוג ליטול שיעור חלה א' ממ"ח וכדעת הארז"ל, עי"ש].

ב. כתב הרמ"א (יו"ד שכ"ב ה') על מש"כ השו"ע שאין לחלה שיעור, שנהגו להפריש בשיעור כזית (והוא עפ"י המהר"ל ומחזיקו"ו שכן נהג רש"י). וצ"ב מ"ט נהגו בשיעור זה. ובס' חלת לחם (סי' א' ס"ק ס"ט) כתב שאולי יתבאר עפ"י מש"כ המשל"מ (פ"ו ממתנות עניים ה"ז) שבנתינת תרומה לכהן בעינן נתינה חשובה בשיעור כזית, וה"ה בחלה נימא כן. ויל"ע בזה דמאחר ששורפין אותה ואין נותנים אותה לכהן מ"ט נוהגין בכזית, וצ"ל שהוא זכר לנתינה (או ע"ז שלא תשתכח תורת חלה) שהרי בחו"ל אפילו בטומאה היא ראויה לנתינה לאכילה לכהן קטן. [ועי' כע"ז ברדב"ז (פ"ו ממתנות עניים ה"ט) בדעת הרמב"ם].

אמנם נראה דהמנהג **בכזית** הוא רק **בחו"ל** שההפרשה אינה אלא שלא תשתכח תורת חלה [ומעיקר הדין אף נאכלת שם לכהן קטן, אע"פ שהחלה והכהן טמאים בטומאת מת]. משא"כ **בארץ ישראל** שההפרשה היא מעיקר הדין, מוטב למעט בהפרשה משום שהיא קדושה ומופרשת בטומאה לאיבוד. **וכ"כ בחלת לחם (סי' א' ס"ק ס"ז) שבארץ ישראל גם להרמ"א אין שיעור לחלה**, דאר"י שאני דכיון שעומד לשריפה די בכל שהוא כמו בתרומה. וכתב דאע"ז שלא נתבאר בפוסקים מ"מ כיון דסתמו הרי דס"ל הכי, ע"כ. וצ"ע על מה שכמדומה נהגו גם **בארץ ישראל** להפריש **כזית** (וכ"כ בשו"ת ר' עקיבה יוסף יו"ד סי' ק"ט) שממעט דברי הרמ"א גופא, וצ"ע [וכן שמעתי מא' מבני החבורה שהגישו ז' אולמן זצוק"ל (גאב"ד ב"ד קר"ס) הורה לו זה משנים רבות באפייית מצות מכונה שבפיקוחו שיפריש חלה בכמות הנכנסת באגרופ] דהלא הרמ"א איירי בדבריו על חו"ל ומה ראייה לאר"י שהוא מעיקר הדין והולך לאיבוד כנ"ל. ועוד דהרי האחרונים (הנ"ל) העידו שנהגו באר"י מימי קדם להפריש **כל שהוא**, ומאין נתחדש דבר זה. ואולי י"ל בזה שמנהג הרמ"א דכזית אינו נוהג אצל בני ספרד, וכנודע שבתקופה ההיא הם היו יושבי הארץ. [ויל"ע דהשל"ה שהיה מבני אשכנז באר"י הביא את דברי החרדים ששיעורו בכל שהוא, ולא העיר על כך]. ויותר היה נראה לומר שהמנהג בכזית באר"י השתרבב מעולי חו"ל שנהגו שם כן והמשיכו כהרגלם גם באר"י, וצ"ע"ג.

ועי' בתשובות והנהגות (להגר"מ שטרנבוך, ח"א סי' תרע"ב) שרצה לבאר בזה שבארץ ישראל מעיקר הדין יש חובת נתינה לכהן ואפילו בטומאה, לצורך הנאת שריפה, ומאחר שר"א שמצות **נתינת** תרומה וחלה לכהן מן התורה היא בכזית, יש לנהוג בכזית. [ובחו"ל שיעור כזית הוא למנהגא בעלמא], ע"כ. וצ"ע שהרי כשניתן לכהן לשריפה ק"ל שאין שיעור לתרומה (כמ"ש בשו"ע יו"ד סי' של"א י"ט וכן ברדב"ז ברמב"ם פ"ג מתרומות ה"א). וביותר צ"ע דכל זה אינו נוגע כאשר אין נותנים אותה לכהן, וכשם שלא שמענו שמפרישים שיעור **כזית תרומה גדולה** כשמאבדו, כך **בחלה** נימא שאין בה כל שיעור (וכמש"כ בחלת לחם הנ"ל), והדר דינא דמוטב למעט בהפרשה לטומאה לאיבוד וכפי שנהגו בדורות הקודמים, וצ"ע. [ואמנם יל"ע בסתירת הרדב"ז הנ"ל בין חלה (פ"ו ממתנות עניים ה"ט) לתרומה (פ"ג מתרומות ה"א), ועי' במעדני ארץ לגרש"א תרומות (פ"ג ה"א אות ג') וצ"ב].

ועי' בספר ארץ ישראל (להגר"מ טוקצ'ינסקי, ח"ב סי' ב' דין ה') שסתם שדי בזה"ז להפריש **כשעורה** ולא הזכיר כלל את מנהג הרמ"א דכזית. והיינו דנקט שבאר"י די בכל שהוא. וכ"כ להדיא בחלת לחם הנ"ל, וצ"ע"ג.

קדושה וברכה ע"י הפרשת חלה

כתב החינוך (שפה) - משרשי המצוה לפי שחיותו של אדם במזונות ורוב העולם יחיו בלחם, רצה המקום לזכותנו במצוה תמידית בלחמנו כדי שתנוח ברכה בו על ידי המצוה ונקבל בה זכות בנפשנו, ונמצאת העיסה מזון לגוף **ומזון לנפש**. (ועי"ש ע"ש טעם). ולפ"ז פת שנאפתה בפחות משיעור חלה גריעא שאין בה מזון לנפש.

ועי' רבינו בחיי (טו,כ) דזהו מ"ש "מלחם הארץ" **שיקדשו אותו** כמו לחם השמים שאכלו במדבר, וזה ע"י מצות חלה.

ועצם הברכה ע"י החלה, הוא מקרא מלא ביחזקאל (מד,ל) "וראשית עריסותיכם תתנו לכהן **להניח ברכה אל ביתך**". ובגמ' שבת (לב:) מייתי מכאן דאם נותנים חלה מתברכים. ובהעמק דבר פ' בזה מאי דכתיב בפר' "כתרומת גורן כן תרימו אותה", שכשם שהפרשת תרומ' מברכת את התבואה, ולכן נזהרים בה. כך חלה גורמת ברכה בלחם.

ואי' בב"ר (פ"א ס"ד) "בראשית" בשביל חלה, שנאמר 'ראשית ערסותכם'. ועי' של"ה (שלח תו"א ד) בשם הריקאנטי שמראשית עריסותיכם הברכה נאצלת בעולם.

וכתב הספורנו בפר' (טו,כ) שאחר **חטא המרגלים** הצריך גם החלה למען יהיו ראויים שתחול ברכה בבתיכם.

טעם אחר כ' הרמב"ם במו"נ (ח"ג פל"ט), "ליתן ראשית כל דבר לה' לחזק **מדת הנדיבות** ולמעט תאוות המאכל וקנות הממון".

ההפרשה והנתינה - מצוה אחת או ב'

נחלקו הרמב"ם והרמב"ן בגדר מצות הנתינה לכהן, שהרמב"ם בסה"מ (שורש יב) כ' שהנתינה לכהן במתנו"כ היא חלק מחלקי המצוה. וכן כ' במצוה קלג שצונו להפריש חלה וליתנה לכהן והוא אמרו ית' ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה.

והרמב"ן בשורשים שם השיג ע"ז שבדברים שיש בהם איסור טבל ודאי שהן ב' **מצוות**, וכמשל הביא את מצות חלה שנוצטוונו בנתינה במצוה נפרדת, שנאמר (פס' כ) "ראשית עריסותיכם **חלה תרימו תרומה**", והוא נפרד מהצויו על ההפרשה שנאמר (בפס' יט) "באכלכם **מלחם הארץ תרימו תרומה** לה'".

ובדעת הרמב"ם כ' המג"א דהנתינה עיקר המצוה, ולכן אם אין דעתו לתת את החלה לכהן, אינה כלום. [והיא דעת הרס"ג (ע' טו) שמנה רק את הנתינה]. אבל המרגניתא טבא (ג) כ' בשי' הר"מ להיפק' דהמצוה היא רק ההפרשה, והכהן זוכה ממילא משלחן גבוה, ומשור"כ הנתינה אינה אלא השלמת מצות ההפרשה.

וכ' הנוב" (תנינא יו"ד רא ד"ה ואומר) דיש במצוה ב' **ענינים**, הא' עצם ההפרשה להפקיע איסור טבל מהעיסה, ואף אם לא יתן לכהן ה"ז גזל השבט אבל אינו חסרון בהפרשה, והענין הב' היא המצוה העיקרית, ליתנה לכהן. [ועיקר דבריו לכא' כהרמב"ן, אך לא הזכיר פלוג' זו].

ועי' מנחת שלמה (ח"א סה), דהמפריש חלה צריך לדעת שהוא **עושה את החלק המופרש קדוש** ומיועד לכהן, ואם אינו יודע לא חל ע"ז שם חלה. ונסתפק שם אם צריך גם לדעת שהוא **מתקן** את העיסה

אם מצות חלה תלויה בארץ

בפר' כתיב (טו,יח-יט) "בבאכם אל הארץ... והיה באכלכם מלחם הארץ". ופירש"י (עפ"י הספרי) משכנסו בה ואכלו מלחמה נתחייבו בחלה. ואי' בכתובות (כה.) דחלה **בזה"ז מדרבנן**, כיון שחיוב התורה הוא רק בא"י **ובזמן שכל ישראל שם**, וכ"כ הרמב"ם (ה"ה) מהל' ביכורים ה"ה.

וכ"ה בשו"ע יו"ד (שכב,ג) דחלה בזה"ז באר"י מדרבנן. ומפרישין אף בחו"ל מדברי סופרים כדי שלא תשתכח תורת חלה מישראל. ודנו האחרונים אם הדין דרבנן הוא גם לאיסור טבל, או רק דין להפריש, עי' משכנ"י סי' קמ וקה"י ביצה סי' ח.

אך הנחלת יעקב (טו,יח) כ' בדעת רש"י דס"ל כמ"ד דחלה **בזה"ז מדאורייתא**, דאפי' בביאת מקצת ישראל בארץ חייבים בחלה.

ועי' בביאור הגר"א (שם) שציין לשו"ע לק' סי' של"א לגבי תרו"מ. ומשמע דס"ל **דחלה היא תלויה בארץ** כמו תרו"מ. ועי' רש"י בקידושין (לז.) ד"ה חובת) שכלל את חלה עם שאר המצוות שהם חובת קרקע.

אכן המקנה (לו: בתוד"ה כל) הכריח מהירוש' **דחלה אינה חובת קרקע** כתרו"מ וכו' שהחוב מוטל על בעל הקרקע, משא"כ בחלה שתלויה בעיסה והוי **כחובת הגוף**. ודיקן כן גם בשי' הרמב"ם.

ולכא' מוכח כן מההל' שתבואת חו"ל שנכנסה לא"י חייבת בחלה (פ"ב מ"א וברמב"ם הו,ה) הרי דאינו תלוי בגידולי הארץ. אכן לפי מ"ש הכס"מ (שם, בתי' א') דבכה"ג החיוב מדרבנן, אין ראייה. אלא לפי"ד הגר"ח (תרומות א,כב) דבחלה **המחייב הוא רק גלגול העיסה**, והוי מדאורייתא.

ואמנם החזו"א (בגליונות) השיג עליו דדעת הכס"מ והגר"א דגם בחלה צריך שיחול על הגידולין מצות חלה. והוסיף להק' דאם אין לחלה שום קשר עם הגידול, אמאי נקראת מצוה התלויה בארץ. (כרש"י בקידושין שם). אכן יעוי' בחזו"א שביעית (בב,ד) דע"י עשיית העיסה בארץ נחשב כגידול בארץ.

הפרשת חלה מעיסה המתחלקת לאחרים

הרב אברהם לוי - ר"ב 'עוד יוסף חי'

דין עיסה העשויה לחלק מקורו בירושלמי [חלה פ"א ה"ה] אמר רבי יוחנן העושה עיסה ע"מ לחלקה בצק פטור מן החלה. ונפסק ברמב"ם וספר התרומה וסמ"ג והרשב"א, וכ"פ מרן בשו"ע [סי' שכו ס"ב]. ולכן כ' שם, דאם היה בדעתו בשעת לישא לחלק הבצק לכמה אנשים, ובכל חלק אין שיעור חלה, העיסה פטורה מהפרשת חלה, [וכ"ז באפיה בבית, אבל נחתום שלש בצק ע"מ למוכרו לאחרים, אע"פ שכל אחד מהם הוא פחות משיעור החיוב, עכ"ז חייב בחלה, שאם לא תמכר, יאפנה כמבואר בשו"ע שם].

אולם אם בשעת לישת העיסה לא היה בדעתו לחלק לאחרים, ורק לאחר שנתחייבה עיסה זו בחלה, נמלך וחילק את הבצק לחתיכות קטנות שאין בכל אחת מהן שיעור חלה, עדיין חייב להפריש ממנה חלה בברכה. ובביאור דין זה, כתבו רוב הפוסקים, שדין פטור בעיסה העשויה לחלק, תלוי מה היתה דעתו וכוונתו בשעת הלישה, דזו שעת חיובו לענין הפרשת חלה, והוא המודד והקובע בין לחיוב ובין לפטור, דאם בשעת לישת העיסה היה בדעתו לא לחלק לאחרים, חייב להפריש חלה ממנה בברכה, אבל אם היה דעתו לחלק לאחרים בשעת גילגול, פטור מהחלה.

נמציו למדים, שגדר עיסה העשויה לחלק לאחרים הוא: שכל שבדעתו וכוונתו לחלק לאחרים בעודו בצק, ואע"פ שהנתינה בפועל היה לאחר אפיה, הרי זה פטור מחיוב חלה, והרי זה כאילו לש מתחילה פחות מהשיעור, משא"כ אם בדעתו בשעת לישא לחלק לאחרים לאחר אפיה, חייב להפריש חלה, כיון שחל על עיסה זו חיוב חלה מעיקרא בשעת לישא, דהיו כל חלקי העיסה בבעלותו עד לאחר אפיה, וא"כ לא ניתן להפקיע חיוב זה ע"י זה שמחלקה לאחרים אחרי אפייתה, דמה שכיון ונותן דעתו עליו בשעת גילגול ולישת העיסה הוא המחייב. ונפסק"מ בזה למעשה בכמה ענינים:

מורה בכ"ס או **גנות** בשלש בצק בשיעור הראוי להפרשת חלה, אך דעתה לחלק את הבצק לתלמידות לקלוע ממנו חלות, וכל תלמידה לוקחת את עיסת החלה שקלעה, ואופה אותה בביתה, פטורה המורה להפריש חלה, [אא"כ נשאר ברשותה לאחר החלוקה בצק שיש בו שיעור חלה, שתפריש בברכה].

אולם אם התלמידות קולעות את הבצק ומחזירות למורה שאופה את הכל, ואח"כ מחלקת אותם לתלמידות, חייבת להפריש חלה עם ברכה, כדין המחלק אותם לאחר אפיה שחייבים בחלה, והתלמידות שקולעות החלה רק מסייעות במלאכתן למורה, והחלות בבעלות המורה עד לאחר האפיה.

וה"ה **בכנס נשים להפרשת חלה**, שלוקחות את הבצק שקיבלו ואופות בביתן, דינם כנ"ל, **שאינן כאן מצות הפרשת חלה כלל**, אלא רק באופן שלמארגנת נשאר שיעור חלה, שאז תפריש בברכה.

ואשה **שמחלקת את העיסה לעצמה** בשעת לישא, כגון שמכניסה חלק מהבצק למקפא, ואין בכל חלק מהם שיעור חלה, ישנה מחלוקת הפוסקים בזה, אם דינו כמי שמחלק את בצקו לאחרים או לא, ומש"ה יש להפריש חלה בלא ברכה. (קדושת הארץ פ"ו ה"ה).

והמחלקת לבני ביתה שאינם סמוכים על שולחנה, כגון אשה שלשה שיעור החיוב בחלה אך נותנת מהבצק לבנותיה הנשואות או לכלותיה, וחילקה לכל אחת מהן בצק פחות משיעור, אינם חייבים בחלה כדין המחלק עיסתו לאחרים שאין בכל חתיכה שיעור, אולם אם בדעתה לחלק לבני משפחתה לאחר האפיה, חייבת בהפרשת חלה עם ברכה. (חזו"ע שבת ח"א עמ' טז).

הלש בצק שיש בו שיעור, ומחלקו אח"כ לשני סוגים שונים, כגון לשני סוגי עוגות, ואין בכל אחד מהם שיעור חלה, אם לאחר שחילקו לשניים, **משנה את הרכב העיסה** של כל חלק, כגון שבאחד מערב סוכר והשני הוא ללא סוכר, ולאחר מכן מקפיד שהעיסות לא יתערבו זו בזו, הרי זה כדין עיסה העשויה לחלק, שפטורה מהפרשת חלה. (חזון איש יו"ד סי' קצח סק"ג, דרך אמונה הל' ביכורים קסב). **אבל אם לא שינה את תרכובת העיסה**, ורק שינה את המילוי, כגון שבאחד מילא שוקולד והשני ממולא בריבה, חייבת העיסה בהפרשת חלה עם ברכה. (ספר לקט העומר פ"ו הע' כט).

ויה"ר שנזכה לתיקון חלתו של עולם ועי"ז נזכה לראות באורו של עולם בב"א.

חיוב חלה במעשה דאליהו הנביא

הרב יהוקאל ליברמן

בנביא ספר מלכים (א,יז) במעשה דאליהו הנביא עם האשה אלמנה הצרפית, כתוב בקרא שאליהו הנביא ביקש ממנה לחם, והשיבה האשה, "חי' ה' אלוקיך איש ים לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת". והשיב אליהו, "אך עשילי משם עוגה קטנה בראשונה והוצאת לי, ולך ולבנך תעשילי באחרונה, כי כה אמר ה' אלוקי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר".

והנה בתנא דבי אליהו פ"ח (ומובא בתוס' ב"מ ק"ד:) איתא דאליהו היה כהן ואמר לה שתפריש חלה מן העיסה ותיתן לו, וע' בספר פרשת דרכים דרוש י"ט שהעיר דאמאי איצטריך אליהו להגיד לה להפריש חלה וכי נחשדה שתאכל מהעיסה קודם הפרשת חלה שהעונש מיתה בידי שמים, והלא אשה חשובה היתה דאמרו חכמים שהיתה אמו של יונה הנביא, וע"ש מה שמתרץ.

וראיתי בספר רינת יצחק על מלכים שמתרץ קושייתו באופ"א, דהרי שיעור חלה הוא **חמשת רבעים קמח** והרי לא היה לה רק "מלא כף קמח בכד", ונמצאת דהוי פחות משיעור חלה וא"כ לא חייבת להפריש חלה ולכן לא היתה מפרשת חלה ממנה. אמנם אליהו הנביא אמר לה שכיון שיהא נס וכד הקמח לא תכלה א"כ נמצאת שיהא נס והעיסה יתרבה וא"כ יתרבה לשיעור חלה, ולכן אמר לה שתפריש חלה ממנה וליתנה לו.

אמנם העיר דלכאורה רק נתרבה הקמח אח"כ, וא"כ נמצאת דבזמן שהפרישה חלה ממנה עדיין לא היתה כשיעור חלה וא"כ עדיין לא חייבת בחלה, והאיך אמר לה שתפריש כבר עכשיו חלה ממנה והרי עכשיו לא חייבת בחלה.

ואולי יש לתרץ דאע"פ שרק נתרבה העיסה בפועל אח"כ, מ"מ כבר חל בעיסה הבטחת אליהו הנביא שיתרבה העיסה, וא"כ הוי כבר בגדר "מיעוט המחזיק את המרובה" דיש בכח העיסה זו להתרבות לשיעור חמשת רבעים, ולכן כבר עכשיו יש לה חיוב להפריש ממנה חלה, וממילא נפטר העיסה אף כשיתרבה בפועל אח"כ. ולפי"ז י"ל דלכן הוצרך אליהו הנביא להגיד לה להפריש חלה ממנה, דאף דאמר לה שיתרבה העיסה, אמנם גם הוצרך לומר דכבר עכשיו יש לה חיוב להפריש ממנה מחמת דהוי "מיעוט המחזיק את המרובה".

« המשך מעמ' 1:

צירוף סל בשני מיני מאפים

וכ"כ בלקט העומר (הגר"י בלויא, פ"ו הע' כט), לאחר שהביא את הרמ"א (דלעיל) שיש קפידא כשבעיסה אחת יש כורכום ובשנייה אין, וז"ל, ונראה דה"ב ב' מיני עוגות המשוונות בטעמן, כגון האחת עם הרבה סוכר והשניה לא, שמסתמא אינו רוצה בתערובת הטעמים. עכ"ל. הרי שס"ל שאין צירוף סל בעוגות השונות בטעמן.

והנה, בהמשך ההערה כתב, ונראה דהיינו דווקא כשהעיסה עצמה חלוקה בטעמה, אבל כשהחילוק הוא רק ע"י מילוי או צפוי, לא מקרי קפידא. עכ"ל. ונראה כוונתו, שצריך שהקפידא תהיה בעוגה עצמה, שהיא הדבר המתחייב בהפרשת חלה, ולכן אם אין בה קפידא, אלא רק בציפוי או במילוי, כגון שחילקו עוגה לשניים, וציפו רק חלק אחד, יש בזה צירוף.

אבל לענ"ד ילה"ע לגבי המילוי, שכיון שהעוגה נאפת עמו, בד"כ זה נותן טעם בעוגה, וממילא הוי קפידא בעוגות עצמם. ולגבי הציפוי, ברור מש"כ בגוונא שהציפוי נעשה לאחר האפיה, אבל כשציפו בצק ואפו אותו, א"כ הציפוי נותן טעם בעוגה עצמה, ואיכא קפידא, ואין צירוף.

ועוד יל"ע, שכשמקבלים עוגות לשמחות, בדר"כ העוגות נמצאות כ"א באריזה בפ"ע, תבנית בתוך שקית, ודנו אם בכה"ג מצטרף במקפא. ובשם הגרש"ז נמסר שאינם מצטרפים. מכל הלין טעמי נלע"ד שאין חשש צירוף סל בעוגות שונות שמקפידין שלא לערבן.

« המשך מעמ' 1:

בדין צירוף סל

אחר אפיה מיד, ע"כ. וצ"ב מה טעם הזכיר השו"ע דיפרישנה מיד. ובס' דרכי חכמה (למחותני הג"ר בצלאל שלמה הלוי גנצרסקי שליט"א) הביא ששאל על דיוק זה קמיה דהגר"ק זצ"ל והשיב דהכונה משום שאין להשהות טבל אלא לצורך. ושם בהערות (מהגר"י טשזנר שליט"א) ציין דיש להמליץ על אל שאין מדקדקין בזה כי האיסור להשהות טבל מן הסתם הוא שמא ישכח ויאכל בלי הפרשה אבל במצות אי"ז מצוי שאוכלין מהם לפני פסח, ומ"מ ראוי להפריש מיד שמא ישכח אח"כ להפריש החלה. אבל להמבוא י"ל דדוקא מיד כשעדיין היא חמה וגורמת אפית חברתה עמה אז הוא דאיכא צירוף בסל להתחייב.

נושאי הגליונות הבאים אי"ה

קרח - עבודת הקטורת

חוקת - טהרת פרה ומי חטאת

בלק - תפילת שחרית

ד"ת [עד 700 מילים] יתקבלו בצירוף שם מלא

בדוא"ל: a740700@gmail.com

באותו שבוע, עד יום שלישי בלילה